

Svećenik heroj bio je jedan od organizatora obrane opkoljenog Bilaja, a u Oluji je među prvima ušao u Podlapaču – velečasni Stjepan Zeba

OBJAVLJENO 8. LISTOPADA 2024. OD BORNA MARINIĆ
DATUM DOGAĐAJA: 1991. - 1995.

Stjepan je rođen kao deseto od jedanaestero djece u obitelji Zeba iz Bijelog Brda kraj Derevente. Iz rodne Bosanske Posavine otišao je u ranoj mladosti. Srednju školu pohađao je u Pazinu i Zadru dok je studij teologije završio u Rijeci gdje je zaređen za svećenika. Nedugo nakon ređenja, 1986. godine preuzeo je župe Bilaj, Ribnik i Podlapača koje su u Domovinskom ratu teško stradale.

I prije Krvavog Uskrsa 1991. shvatio je da Hrvatska do slobode teško može mirnim putem te da **situacija ide u neželjenom smjeru**. Naime na prijevoju Ljubovo, između Gospića i Titove Korenice, već u siječnju 1991. teško je ranjen Perušićanin **Mirko Hećimović** na kojeg su pobunjeni Srbi otvorili vatru dok je vozilom prolazio kraj njihove barikade. Napetost, strah i neizvjesnost postali su dio Stjepanove svakodnevice, a prelasci preko Ljubova sve rizičniji.

Morao sam ići preko Ljubova kako bi došao do vjernika u Podlapači. Zanimljivo, kada je u svibnju 1991. održan referendum o samostalnosti Hrvatske stanovnici Podlapače uopće nisu dobili listiće koje je njima trebala dati općina Titova Korenica u kojoj su sve funkcije obnašali Srbi. **Mještani su se snašli, napravili sami listiće i dali meni da ja to prenesem**. Sakrio sam ih ispod sjedala i u tajnosti ih prenio preko barikada na Ljubovu te predao u općini Gospić. Onda je to objavljeno, vrlo brzo su saznali Srbi za te listiće i mogli su pretpostaviti da sam ih upravo ja donio. **Nakon toga nisam više mogao preko barikada**, a neke su Podlapačane zarobili i odveli u Knin gdje su prolazili torturu i ispitivanja.

U ljeto 1991. Podlapača je okupirana, a ratne aktivnosti ozbiljno su zahvatile druge dvije njegove župe – **Ribnik i Bilaj.**

*Već 22. srpnja 1991. počeo je otvoreni rat u mojoj župi kada je **došlo do napada na selo Barlete** koje je branila hrvatska policija. Tada su u Bilaj stigli pripadnici riječke specijalne policije, a s Ljubova koje se našlo u poluokruženju spustili su se policajci iz Zagorja. Vrlo brzo počela je bitka za Gospić, a **pobunjenici su presjekli Bilajsku ulicu**, odnosno komunikaciju s Gospićem.*

Krizni štab Bilaj

U tim trenucima velečasni Stjepan Zeba nije dvojio. Njegov je odabir bio je **ostanak s narodom i uključivanje u obranu Hrvatske.**

*To nije bilo prirodno, nije bilo normalno stanje. **Pitao sam se smijem li kao svećenik ratovati**, a i novinari su me tada jednom prilikom pitali što je s onom Božjom zapovjedi „Ne ubij“. Odgovorio sam im da mi nemamo nakanu ubijanja nego imamo pravo na obranu. I to je bilo moje geslo – „**Ne idem nikog ubiti nego spriječiti druge da ubijaju.**“ Kao svećenik nisam imao ništa osim naroda i za narod sam se htio boriti. Unatoč tome što smo ostali u okruženju nije mi palo na pamet da se povučemo. **Osjetio sam snažan nacionalan zanos i želju za stvaranjem hrvatske države** baš kao i ostali stanovnici Bilaja. Doduše u jednom je trenutku zavládala panika i neki su predlagali da se povučemo jer da nemamo šanse za obranu no ja sam se pitao što će biti s onim nepokretnima, starima i bolesnima. Onda smo odlučili da ćemo ostati, a **narod mi je rekao – „Mi ne odlazimo dok ste vi ovdje, kada vi krenete i mi ćemo krenuti.**“*

Uvjeti obrane Bilaja i Ribnika, Zebinih župa koje su se smjestile na potezu od Gospića prema Gračacu, bili su vrlo složeni. Ponajviše u **vrijeme potpunog okruženja**, ali narod se organizirao i uspješno obranio uz nemalu žrtvu.

Pod paljbom granata žene su kuhale kako 50-ak policajaca koji su branili Bilaj ne bi bili gladni, trgovci su zatvorili trgovine, a robu podijelili za potrebe obrane sela. Domaći ljudi u Ribniku, predvođeni mještatinom Nikolom koji je bio bivši oficir JNA, organizirali su se i pridružili policajcima. **Ja sam uglavnom bio u Bilaju** gdje sam imao niz zadaća, uglavnom logističkih, ali sam i **držao s ljudima položaje**. Uza me su bili zagorski policajci, kao i domaći ljudi koje su vodili **Joso Mraović i Mile Šimunić**. Narod me slušao i to sam koristio da ga zaštitim od pogibelji. Spavali smo u pećinama dok je selo bjesomučno granatirano. U tom periodu **ostali smo i bez crkve u Bilaju koja je izgorjela 11. rujna**, dok je ona u Ribniku izbušena tenkovskim projektilima iz pravca Divosela. Jednom su mi došli novinari i pitali me imam li ključ od crkve no on im nije bio potreban jer su rupe na njoj bile toliko velike da se kroz njih u nju moglo slobodno ući.

Mise su se slavile i u pećinama koje su bile skloništa

Rujanski dani 1991. bili su vrlo neizvjesni, a onda su **hrvatske snage osvojile gospićku vojarnu JNA** te krenule u protunapad, oslobodile Bilajsku ulicu i **deblokirale Bilaj i Ribnik**. To je rezultiralo skorim organiziranjem ozbiljnije obrane u Bilaju i Ribniku, a u Bilaju je osnovan i Krizni štab na čijem se čelu našao upravo velečasni Stjepan Zeba.

Kako nije bilo drugih svećenika povezao sam se s vojskom i zapovjednikom obrane grada **Mirkom Norcem**. Oni su rekli da bi htjeli imati mise u vojarni i tako sam počeo držati mise svake nedjelje u vojarni. U Bilaju nije bilo uvjeta za slavlje mise, a prvu sam misu ondje održao na Božić '91. Kako je crkva izgorjela nismo imali gdje, no **ponoćku smo proslavili u obližnjoj pećini**. Bilo je to doba velike opasnosti jer se Bilaj nalazio na prvoj crti i ljudi su ginuli. Sprovoda nije bilo. Po noći smo bez ikakvih sprovodnih obreda pokapali poginule. Iskopaj raku, donesi pokojnika, spusti ga, izmoli molitvu i ajde kući. **Biskup Anton Tamarut** me pitao što ću ja tamo, a ja sam mu odgovorio: **„Preuzvišeni, moja je zadaća biti sa svojim narodom.“** I doista bio sam cijelo vrijeme s njima, čak i na prvoj crti, ohrabrujući ih i dijeleći im sakramente. Bilo je među vojnicima onih koji nisu bili krizmani pa bi ih ja navečer, nakon svih obaveza, u vojarni podučavao i pripremao krizmu. Onda je došao biskup iz Rijeke i **u vojarni smo imali podjelu krizme** s čak 50-60 krizmanika. Lipo je bilo. U to vrijeme bio sam pripadnik **118. gospićke brigade Hrvatske vojske**, a poslije sam prešao u **9. gardijsku brigadu**. Kasnije, kada je osnovan Vojni ordinarijat imenovan sam za vojnog kapelana u Gospiću.

Nije velečasni Zeba branio samo Liku. Kada se 1992. godine rat iz Hrvatske prelio u njegovu rodnu Bosnu i Hercegovinu pohitao je u pomoć Bijelom Brdu.

*Koliko sam mogao ja sam išao k njima pomoći im makar savjetima. **Jedno vrijeme odlazio sam u Bijelo Brdo svaki tjedan i pomagao im da se organiziraju.** Zadnju misu prije pada sela sam ondje služio na blagdan svetog Ivana koji je patron župe. Kada sam 1992. dobio dekret od biskupa kojim me imenovao župnikom u Gospiću više nisam mogao ići u Bosnu, ali pratio sam što se ondje događa nakon pada Bijelog Brda sve do pada Bosanske Posavine.*

S Milanom Čanićem – Bićom, zamjenikom zapovjednika 9. gardijske brigade

Iako je imenovan župnikom u Gospiću nije bio razriješen službe u drugim župama. Stoga se broj obaveza umnožio, a jedna od najtežih bila je **obnova gospićke crkve Navještenja Blažene Djevice Marije**. Prošao je u ratu mnogo stresnih i pogibelnih situacija, na gospićkom bojištu mira nije bilo nikada, a jedna slikovita epizoda iz tog razdoblja dočarava okolnosti u kojima je velečasni Zeba tada službovao:

*Jednom prilikom spremao sam se za sprovod i pet minuta prije opali granata i krene pucanje po Gospiću. I što ću ja sada? Znam da ljudi čekaju i ja odlazim automobilom na groblje. Ljudi su se vjerojatno posklanjali, ostalo ih je samo nekoliko i **pod paljbom smo otišli pokopati pokojnika.***

Najradosniji trenutak u ratu velečasnom Zebi svakako je bila **operacija „Oluja“ i ulazak u netom oslobođenu Podlapaču** koji je ovjekovječila i **kamera Hrvatske radiotelevizije**. Taj isti dan, 6. kolovoza 1995. služio je u selu misu zahvalnicu, a radost starica koje su pune četiri godine provele u okupaciji kada su **ugledale „svog popa Stipu“** bila je nemjerljiva. Dok njega nisu ugledale, nisu bile sigurne je li to u Podlapaču zaista ušla Hrvatska vojska.

Skromni Stipe danas, osvrćući se na ratna vremena, ističe – **Bog se više puta očitovao u Domovinskom ratu i svakako ga je bilo na prvoj crti**, a o tome su mu svjedočili i sami branitelji.

*Kada smo **dijelili krunice vojsci** jedan je zapovjednik rekao da je ne bi stavio oko vrata jer nije neki vjernik. Onda su ga žene koje su bile ondje pitale bi li je stavio na prst jer su imale krunicu kao prsten i on je pristao. Poslije mi je pričao kako je u jednom trenutku u akciji ostao opkoljen i nije znao što da kao zapovjednik učini. **Nije vjerovao u Boga no ugledao je krunicu na prstu i počeo moliti** ponavljajući „Bože pomози! Prosvijetli me! Daj mi ideju kako da spasim svoje ljude.“ I došla mu je ideja i spasio je ljude. Od tada se počeo moliti, naučio je i „Oče naš“ i „Zdravo Marijo“ i „Slava Ocu“.*

Nakon Domovinskog rata **Stjepan Zeba angažirao se u obnovi crkava i drugih sakralnih objekata** u njegovim župama koji su stradali u Domovinskom ratu, razdoblju života na koje je iznimno ponosan, a kao vječni optimist danas obnaša službu župnika u župi svetog Antuna Padovanskog u Krasnom.

Ovaj tekst je dio novinarskoga projekta „Ima li Boga na prvoj crti? – katolički svećenici u Domovinskom ratu, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Borna Marinić [Edit profile](#)

Magistar sam povijesti. Radno iskustvo stjecao sam u Hrvatskom povijesnom muzeju i na Hrvatskoj radioteleviziji u emisiji TV Kalendar. Autor sam nekoliko knjiga i filmova na temu Domovinskog rata. Osnovao sam i uređujem Facebook stranicu Dogodilo se na današnji dan – Domovinski rat i portal Domovinskirat.hr. Također uređujem i vodim emisiju Domoljubne minute koja se svakog dana emitira na Hrvatskom katoličkom radiju te emisiju Sve za Hrvatsku i Novi valovi dobrote. Vlasnik sam obrta CroHis kojim promičem vrijednosti Domovinskog rata.

[Add Social Links](#)

[Settings](#)

Podijeli članak

OBJAVLJENO U **AKTUALNO**, **HEROJI DOMOVINSKOG RATA**, **VAŽNI DOGAĐAJI**

Important notice for administrators: The WordPress Popular Posts "classic" widget has been removed.

This widget has reached end-of-life as of version 7.0. Please go to **Appearance > Widgets > [Your Sidebar] > WordPress Popular Posts** for instructions on migrating your popular posts list to either the WordPress Popular Posts block or the wpp shortcode.